

■ **احمد محمد تبریزی**

نام لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص) در عملیات‌های یزرگ و سرنوشت‌ساز دفاع‌مقدس یسه چشم می‌خورد. تیپ ۲۷ حضرت‌محمدرسول‌الله(ص) در هفدهم‌بهمن ۱۳۶۰ به فرماندهی حاج‌احمد متوسلیان به چوکه یگان‌های رزمی سپاه پیوست. تیپ در همان اوایل تأسیس آماده شد تا در عملیات بزرگ فتح‌المبین نقشی کلیدی ایفا کند. پس از عملیات رمضان، تیپ ۲۷ با رتقا به لشکر، به سمت غرب کشور حرکت کرد تا در جبهه‌میانی وارد عمل شود. لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص) تنها لشکری است که ۹ فرمانده‌اش در دفاع‌مقدس و پس از آن به شهادت رسیده‌اند. شهیدحاج‌ابراهیم همت یکی از شاخص‌ترین و سرشناس‌ترین شهدای دفاع‌مقدس است که پس از حاج‌احمد متوسلیان فرمانده لشکر ۲۷ شد و در جریان عملیات خیبر در تاریخ ۱۷ اسفند ۱۳۶۲ به شهادت رسید. در اسفند امسال، لشکر ۲۷ یادواره شهدای لشکر با محوریت شهید همت را با نام «ستارگان دو کوه» دارد که امروز در حوزه هنری بر گزار می‌شود. سردار محمدحسین دینی که در دفاع‌مقدس مسئول مخابرات لشکر ۲۷ بود، مسئولیت دبیری این یادواره را برعهده دارد. این سردار در گفت‌وگو با «جوان» از جزئیات یادواره و فرماندهان شهید لشکر می‌گوید که در ادامه می‌خوانید.

■■■■

برای شروع کمی از برنامه‌ای که امروز بر گزار می‌شود بگویید و بفرمایید در آینده چه برنامه‌هایی برای شهدای لشکر دارید؟

هر ساله در اسفندماه برنامه‌ای به نام شهدای لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص) برگزار می‌کنیم. این کار را چندین سال است که شروع کرده‌ایم و تمام برنامه‌ایمان پسوندی از نام دو کوه دارد؛ یعنی برنامه‌ایمان عنوان‌هایی مثل ستارگان دو کوه، جوانان دو کوه و سربازان دو کوه دارد. اولین برنامه‌مان به حاج‌احمد متوسلیان و شهید حاج‌ابراهیم همت اختصاص داشت که دو فرمانده اصلی لشکر بودند. برنامه‌های بعدی به فرماندهان دیگر و جانشینان فرماندهان اختصاص داشت و هر سال یاد جمعی از شهدا را گرامی داشته‌ایم. چند شهید بزرگ و سرشناس لشکر در اسفندماه به شهادت رسیدند و دو همین خاطر اسفند، ماه مهمی برایمان است. شهید همت، شهید زجاجی، شهید عباس کریمی در اسفندماه و در عملیات‌های خیبر و بدر شهید شده‌اند. متأسفانه سال گذشته به خاطر شیوع ویروس کرونا نتوانستیم برنامه‌ای بگیریم، ولی امسال در تالار حوزه هنری برنامه‌ای با عنوان «ستارگان دو کوه» برگزار می‌کنیم. محوریت این برنامه شهید همت و هشت فرمانده لشکر هستند. هشت فرمانده دیگرمان حاج‌احمد متوسلیان، شهیدان عباس کریمی، رضا چراغی، احمد سوداگر، حسین همدانی، سعید مهدی، رضا فرانّه و حسین اسداللهی در کنار شهید همت محوریت برنامه هستند. لشکر ۲۷، تنها لشکری است که بیشترین فرمانده شهید را دارد. لشکر ۲۷ چه در زمان دفاع‌مقدس و چه پس از جنگ، فرماندهانش همواره در صحنه بودند و به شهادت رسیدند. بعد از جنگ شهید حاج حسین همدانی، شهید احمد سوداگر، شهید رضا فرانّه و شهید حسین اسداللهی فرماندهانی بودند که به شهادت

رسیدند. محوریت لشکر ۲۷ شهید همت است و امسال یادواره شهدای لشکر به نام «ستارگان دو کوه» با محوریت شهید همت برگزار می‌شود. همچنین بنا داریم در هر فصل یک یادواره برای همه شهدای لشکر که در آن فصل شهید شده‌اند، بگیریم. مثلاً در سه ماه‌اول سال برای شهدای آن فصل با محوریت یک شهید یادواره‌ای برگزار خواهیم کرد. از پارسال این تصمیم را گرفتیم که ایده خیلی خوبی برای گرامی‌داشت یاد و نام شهداست.

برای امسال چه برنامه‌هایی دارید؟

امسال برنامه‌های مختلفی داریم. مسابقات کتابخوانی برای دانش‌آموزان داریم. امروز جوایز مشخص می‌شود. موضوع کتاب‌ها در رابطه با شهید همت است. برای دانش‌آموزان کتابی از شهید همت مشخص کرده‌ایم که مسابقه کتابخوانی‌اش از پنج‌شنبه شروع می‌شود و تا ۱۲ اردیبهشت که روز معلم است، ادامه پیدا می‌کند. همانطور که می‌دانید شهید همت هم معلم بوده و مناسبت روز معلم با شهید همت بی‌ارتباط نیست. قرار است یادواره‌ای برای شهدای معلم و فرهنگی آموزش و پرورش نیز بگیریم. هفته معلم نیز یادواره شهدای معلم را می‌گیریم و روز اختتامیه‌اش ۱۲ اردیبهشت سال آینده است.

دلیل این تعداد فرمانده لشکر شهید در لشکر ۲۷ را چه می‌دانید؟
فرماندهان لشکر ۲۷ به همراه نیروهای گردان‌ها همیشه در خط مقدم حضور داشتند. ما فقط فرمانده لشکرهای شهید نداریم. من چون به‌عنوان نیروی مخابراتی با این عزیزان بودم در جریان حضورشان در خط مقدم و منطقه قرار داشتم. جانشین لشکرهای زیادی هم از لشکر ۲۷ شهید شده‌اند. شهید علیرضانوری و شهید صالحی که خودشان در حد فرمانده لشکر بودند، شهید زجاجی که جانشین شهید همت بود و با فاصله کوتاهی از حاج‌ابراهیم همت در جریان عملیات خیبر به شهادت رسید، نیروهای قدر و شاخصی بودند. قائم‌مقام و فرمانده تیپ‌های زیادی از لشکر ۲۷ شهید شده‌اند. شهید حاجی‌پور و شهید دستواره هم نمونه‌هایی از این شهدا هستند. شهید رضا دستواره بعد از شهادت عباس کریمی در عملیات بدر فرمانده لشکر شد. بعد از یک

مدت خودش نخواست بماند و سردار کوثری را معرفی کرد و خودش قائم‌مقام لشکر ماند. به خاطر اینکه فرماندهان لشکر با گردان در خط بودند، به شهادت می‌رسیدند. من در جریان عملیات کربلای ۵ یک لحظه کنار خط کنار کاتال‌ماهی دیدم حاج‌محمد کوثری در خط حضور دارد و دستش را روی سرش گذاشته و همینطور آتش و گلوله روی سرش می‌بارد. فرماندهان اینگونه در خط حضور داشتند و همین حضور مستمرشان کنار گردان‌ها باعث شهادت‌شان نیز می‌شد.

شهید همت چطور از شهرضا به لشکر ۲۷ در تهران آمد؟

شهید همت فرمانده سپاه پاه و حاج‌احمد،

فرمانده سپاه مرویان بود. از فرمانده سپاه به حاج‌احمد گفتند یک تیپ در جنوب تشکیل بدهد. حاج‌احمد از جنوب راه می‌افتد و آدم‌هایش را با خودش می‌برد. به شهادت می‌رسیدند. من در جریان عملیات کربلای ۵ یک لحظه کنار خط کنار کاتال‌ماهی دیدم حاج‌محمد کوثری در خط حضور دارد و دستش را روی سرش گذاشته و همینطور آتش و گلوله روی سرش می‌بارد. فرماندهان اینگونه در خط حضور داشتند و همین حضور مستمرشان کنار گردان‌ها باعث شهادت‌شان نیز می‌شد.

شهید همت چطور از شهرضا به لشکر ۲۷ در تهران آمد؟

شهید همت فرمانده سپاه پاه و حاج‌احمد،

فرمانده سپاه مرویان بود. از فرمانده سپاه به حاج‌احمد گفتند یک تیپ در جنوب تشکیل بدهد.

حاج‌احمد از جنوب راه می‌افتد و آدم‌هایش را با خودش می‌برد. به شهادت می‌رسیدند. من در جریان عملیات کربلای ۵ یک لحظه کنار خط کنار کاتال‌ماهی دیدم حاج‌محمد کوثری در خط حضور دارد و دستش را روی سرش گذاشته و همینطور آتش و گلوله روی سرش می‌بارد. فرماندهان اینگونه در خط حضور داشتند و همین حضور مستمرشان کنار گردان‌ها باعث شهادت‌شان نیز می‌شد.

چرا آنطور که باید و شاید از سبک زندگی این شهدای بزرگ برای عموم گفته نمی‌شود؟

اولین فرمانده تیپ قوی و قدر ما نسبت به همه یگان‌ها بدون چون و چرا حاج‌احمد متوسلیان

گفت‌وگوی «جوان» با سردار «محمدحسین دینی» درباره یادواره «ستارگان دو کوه» با محوریت شهیدابراهیم همت

لشکر ۲۷ بیشترین فرماندهان شهید را در دفاع‌مقدس دارد

است. فرمانده تیپ حضرت رسول(ص) که قبلاً فرمانده سپاه مرویان بوده یک فرمانده قدر و بزرگ است. اولین فرمانده لشکری که اگر نگوییم شهید شده، بگوییم جانش را در راه جنگ با دشمنان فدا کرد، حاج‌احمد متوسلیان است. اما الان نام جایی را به نام حاج‌احمد متوسلیان می‌شناسید؟ حاج‌احمد بچه تهران بوده و در تهران بزرگ شده، ولی جایی در تهران به نامش نیست. می‌توانیم بگوییم حاج‌احمد درجه سرلشکری دارد و قدرت فرماندهی ایشان مثال‌زدنی است. حاج‌احمد چه در زمان عملیات و چه قبل و بعد عملیات‌ها یک فرمانده واقعی بود که رفتارش زیانزد سایر نیروها و فرماندهان بود. شما صحبت‌های حاج قاسم را درباره حاج‌احمد بخوانید تا متوجه بزرگی و عظمت ایشان بشوید. حتی حاج قاسم سلیمانی در سخنرانی‌اش از مظلومیت شهید همت هم صحبت می‌کند. شهید همت وقتی شهید شد کسی متوجه شهادتش نشد و بعد از روی پیکرشان متوجه شهادت فرمانده لشکر ۲۷ شدند.

هر کدام از نیروها و فرماندهان لشکر ۲۷ یک وزنه بودند و قدرت و عظمت زیادی به لشکر می‌دادند؟

هر کدام از فرماندهان ما توانمندی‌های فوق‌العاده‌ای داشتند. شما در نظر بگیرید در عملیات خیبر شهید همت فرمانده لشکر، ابراهیم که در پاه بود، به همراه رضا دستواره و سایر نیروها در جنوب یک تیپ تشکیل می‌دهد. حاج‌احمد در همدان محمود شهبازی که بچه همدان و فرمانده سپاه همدان است را با خود می‌برد. محمود شهبازی قائم‌مقام حاج‌احمد در فتح‌المبین بود. این تیم از آنجا جمع می‌شود. اول این تیپ شکل می‌گیرد و بعد تیپ تهران می‌شود. این برای قبل از عملیات فتح‌المبین است.

لشکر ۲۷ در کدام عملیات‌ها حضور نداشت؟

چه خبر؟ گفتیم من خبری ندارم و بعد یکی از رزمندگان به نام شهید سیدمهدی سلطانی‌مهر که تک پسر خانواده نیز بود، خبر شهادت حاج‌عباس را داد. شهید سلطانی‌مهر اولین شهید عملیات والفجر ۸ است. تا عملیات والفجر ۸ شروع شد یک گلوله آمد و ایشان به شهادت رسید. شهید سلطانی‌مهر ۲۲ بهمن ۱۳۶۴ شهید شد. شهید سلطانی‌مهر زمانی که کادر لشکر بود در دانشگاه قبول شد. تسویه گرفت و به تهران آمد. به تهران آمد و فهمید دانشگاهش از بهمن ماه شروع می‌شود. چند ماه در سپاه تهران ماند و فهمید عملیات است. دوباره دانشگاه نرفت و به جبهه آمد. همیشه می‌گفت اجازه بدهید من به گردان بروم، ولی این اجازه را به ایشان نمی‌دادند. ابلاغ آمده بود بچه‌های تک پسر تا جایی که می‌شود به خط نروند. یک بچه عجیب و دوست‌داشتنی بود و همه ایشان را دوست داشتند. می‌گفت من شهید نمی‌شوم، چون مادرم نمی‌خواهد. اما آخرین باری که به جبهه آمد گفت برادر دینی‌ایان را با دفعه‌های پیش فرق دارد. من این دفعه به مادرم چیزی نگفتم و ایشان جواب متفاوتی به من داد. وقتی شهید شد چهره‌اش قابل تشخیص نبود. از حکمی که در پیراهنش بود متوجه شدند ایشان شهید شده است. بچه ضعیفانه بود و بچه‌های قدیم مسجد جامع ضرابخانه به خوبی شهید را می‌شناسند. سبک زندگی شهید درس‌های زیادی دارد که بسیار خواندنی و شنیدنی است.

یادکرد

شهید همت، سیدالشهدای دفاع‌مقدس

«ما هیچ چاره‌ای نداریم، مگر آنکه در راه خدا بجنگیم؛ فی‌سبیل‌الله! نه به خاطر پول، نه ثروت، نه زن و بچه، نه شهوت، نه هوای نفس، نه مکتب، نه قدرت، نه جاه، نه مقام، نه ریاست... هیچی! ما فقط باید در راه خدا بجنگیم و از خودمان مایه بگذاریم و سخن جالبی که در اول جنگ گفته شد، همان فرموده امام عزیز است که گفت: ما در این جنگ، چون حسین(ع) وارد شده‌ایم و چون حسین(ع) باید به شهادت برسیم.»

شهیدحاج‌قاسم سلیمانی، فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران در خصوص شهید همت گفت: «هر وقت شهید همت به ذهن من می‌آید، دلم مملو از غصه می‌شود. او فرمانده لشکر پایتخت بود، اما در خیبر انقدر رزمندگان لشکرش شهید و مجروح شدند که به گردان رسید. گردان را از طلائیّه به جزیره مجنون جنوبی منتقل کرد و تبدیل به دسته شد. والله تبدیل به دسته شد؛ یعنی قریب به ۴۰ نفر همت با دسته هاست.»

در جریان عملیات خیبر، هم‌چنان که نیروهای ایرانی در برابر ارتش عراق مقاومت جانانه‌ای می‌کردند. در خصوص پاتک‌های شدید دشمن همین بس که فرمانده سپاه سوم عراق در یکی از اظهاراتش گفته بود: «ما انقدر آتش بر جزایر مجنون فرو ریختم و آنچنان آنجا را بمباران شدید نمودیم که از جزایر مجنون حتی خاکستر چیز دیگری باقی نمانست.» به گفته شاهدان عینی و رزمندگان در منطقه عملیاتی طلائیّه که عملیات خیبر و رمضان در آنجا انجام شد، به محدودهای باریک، یک میلیون و ۲۰۰ هزار گلوله توپ و خمپاره شلیک شد که تلفات بسیاری را برجا گذاشت.

شهید ابراهیم همت در جریان عملیات خیبر به هم‌زمانش گفته بود: «باید مقاومت کرده و مانع از بازپس‌گیری مناطق تصرف شده، توسط دشمن شد. یا همه اینجا شهید می‌شویم یا جزیره مجنون را نگه می‌داریم.» هنگامی که همت برای بررسی وضعیت جبهه جلو رفته بود، بر اثر اصابت گلوله توپ در نزدیکی اثر هم‌راه با سیدحمید میرافضی، در غروب ۱۷ اسفند ۱۳۶۲ در محل تقاطع جاده‌های جزایر مجنون شمالی و جنوبی سر از بدنشان جدا شد و در ده‌ه رفیع شهادت نائل شدند.

فرمانده وقت سپاه، محسن رضایی در مصاحبه‌ای پس از شهادت حاج‌ابراهیم همت چنین گفت: «عراقی‌ها حتی جشن گرفتند. در مجله‌ها و رادیو با تلویزیون‌های‌شان (درست یادم نیست) اعلام کردند که فرمانده یکی از لشکرهای قوی ایران را کشته‌اند. اولین باری که در جنگ به کسی عنوان «سید الشهدا» دادند، در همین خیبر و برای حاج همت بود.»

■ **آرمان شریف**

شهیدحاج محمد ابراهیم همت را باید یکی از نامدارترین سرداران دوران دفاع‌مقدس دانست که در جریان عملیات‌های بزرگ نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کرد. شهید همت پیش از شروع جنگ تحمیلی، مسئولیت سپاه پاه را برعهده داشت و به سبب آشنایی با حاج‌احمد متوسلیان، به لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص) آمد و پس از ایشان، به فرماندهی لشکر ۲۷ رسید. شهید همت در فرماندهی و سبک زندگی یکی از سرآمدترین فرماندهان دفاع‌مقدس بود. اخلاص، ایمان و صفای وجودی حاج‌ابراهیم هیچگاه از یاد و خاطره هم‌زمانش نمی‌رود. سرعت عمل، صلابت، اقتدار و استقامت از مهم‌ترین صفای ابراهیم همت در صحنه‌های نبرد و زندگی بود.
تجمع صفات خوب انسانی در وجود او، از همت چهره‌ای یگانه ساخت که پس از گذشت سال‌ها از شهادتش هنوز نام او در زبان‌هاست.

شهید همت با خود فر هنگ ایثار و اخلاص را به جبهه‌ها آورد. هر جایی که او حضور داشت، صحبت از عطر شهادت و تأثیر اراده و ایمان رزمندگان می‌شد. رزمندگان لشکر ۲۷، دین فرمانده قدرتمندشان، لبریز از شور و اشتیاق می‌شدند و او را الگویی کامل برای خودشان می‌دانستند.

شهید همت در سخنرانی‌اش در روز عید قربان در سال ۱۳۶۲ در جمع نیروهای لشکر درباره

شهید همت با خود فرهنگ ایثار و اخلاص را به جبهه‌ها آورد. هر جایی که او حضور داشت، صحبت از عطر شهادت و تأثیر اراده و ایمان رزمندگان می‌شد. رزمندگان لشکر ۲۷ با دیدن فرمانده قدرتمندشان، لبریز از شور و اشتیاق می‌شدند و او را الگویی کامل برای خودشان می‌دانستند

جنگ با دشمن یعنی چنین می‌گوید: «جنگ ما، مثل سایر جنگ‌های دنیا نیست. در این جنگ، عامل پیروزی، شمشیر زدن در سایه ایمان و به نیت انجام عمل صالح است؛ عمل صالحی که با تقوا توأم باشد. شرط موفقیت در این جنگ، ایجاد روحیه‌ای آکنده از اخلاص، ایثار، شهادت‌طلبی و شهامت، توأم با صبر و استقامت در نیروها، در تمامی میادین نبرد با دشمن و مواجهه با مشکلات و سختی‌ها.» فرمانده رشید لشکر ۲۷ در جای دیگر در جمع نیروها به زیبایی چنین عنوان می‌کند:

	۷		۳	۴	۵
			۸		۳
۹			۷		
۶		۱			
				۵	۶
			۳	۸	
		۸		۱	
				۶	۷
			۴	۷	۹

۷	۷	۶	۵	۸	۵	۵	۳	۱
۱	۸	۳	۵	۷	۶	۵	۳	۱
۵	۵	۵	۶	۱	۳	۷	۵	۸
۵	۵	۱	۳	۷	۵	۸	۶	۵
۶	۳	۵	۱	۵	۸	۵	۷	۵
۸	۷	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۳
۳	۵	۷	۸	۵	۱	۵	۳	۱
۵	۶	۷	۳	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱
۵	۱	۵	۶	۱	۵	۵	۳	۱

■ **پاسخ جدول شماره ۶۱۶۰**

جدول سودوکو

ارقام ۹تا ۹طوری قرار دهید که

در هر ردیف، ستون و مربع‌های

کوچک سه در سه فقط یک بار

به کار روند.

جدول کلمات متقاطع

طراح:علیرضا سجادی فر ■ شماره ۶۱۶۱

از راست به چپ

■ ۱- اثری از موریس مترلینگ، نویسنده نامدار بلژیکی- عضو رونده ■ ۲- ورزشگاه خانگی تیم منچستر یونایتد- فروربرد غذا ■ ۳- سرپرست املاک موقوفه- عمامه‌دار- نماز وحشت ■ ۴- توکل کردن- حرف انتخاب- کلیه‌اش اثر هریت بیچر استواست ■ ۵- نه ته نیاز نه سر پیاز- مخفف هستم- چلیبا- مرزبان ■ ۶- برجستگی لاستیک- دستگاهی که برای تولید انرژی اتمی به کار می‌رود- رنج و محنت- چوب خوشبو ■ ۷- سخن- رود شمال شرقی ایران- مقابل گزاره ■ ۸- ارتباط تلفنی- رودی در چین- رساله دکنری- بانگ شغال ■ ۹- از رنگ‌های اصلی داستان کوتاه- کندو ■ ۱۰- توو میان چیزی- رنگ مو- که عشق آسان نمود اول ولی افتاد... پیچیدن ■ ۱۱- غار رسالت- زندان پرند- یک و یک- رطوبت ■ ۱۲- فرسوده و قراضه- موضوع و مبحث- شرح و بیان ■ ۱۳- غذای معروف ندری- سرگرد قدیمی- بازگویی ■ ۱۴- کتاب هندوان- بر اساس این اصل قانون اساسی مجمع تشخیص تشکیل می‌شود ■ ۱۵- ابر غلیظ- جامعه‌ما سخت نیازمند آن است

از بالا به پایین

۱- مادر وطن- نوعی شیرینی که از نشاسته، شکر و ادویه درست می‌کنند ■ ۲- ایالتی در امریکا- گناه- گلی زیبا وزینتی ■ ۳- پول لهستان- شکاف سر قلم- شد دادن ■ ۴- ایفاگر نقش‌های خطرناک در فیلم‌سینمایی- خوانابه- انتها ■ ۵- آینده است با حرفی اضافه- یک بر روی یک- فشنگ گازی- سلطه و نفوذ ■ ۶- جفت ماده- قند موجود در شیر- واحد اندازه‌گیری ■ ۷- اسم- قطار زیرزمینی- درمانده ■ ۸- مار خطرناک- قورباغه- سایه- دوستی ■ ۹- معروف‌ترین اتومبیلران آلمانی- نوعی پرند- جایز و شایسته ■ ۱۰- لطیف و ملایم- بارش‌های آسمانی- چسبیدن ■ ۱۱- افزودن انگلیسی- شتاب- مقابل علیه- جوانمردی ■ ۱۲- مادر عربی- از صادرات کشورمان- کمسیون ویژه سازمان ملل ■ ۱۳- بزرگ آذری- دیشب- نویسنده و منشی ■ ۱۴- طلای سفید- پدر رستم- مانع ■ ۱۵- خوداتکایی- شاعر مسافر